

دانشنامه‌ی فرهنگ و تمدن گیلان

www.ketab.ir

تالاب‌های گیلان

دکتر سیدمسعود منوری

سرشناسنامه	: منوری، سیدمسعود
عنوان و پدیدآور	: تالاب‌های گیلان / سیدمسعود منوری؛ به سفارش حوزه هنری گیلان. رشت: فرهنگ ایلینا، ۱۳۹۹.
مشخصات نشر	: ۱۴۴ ص.
مشخصات ظاهری	: دانشنامه فرهنگ و تمدن گیلان /
فروست	: سرپرست مجموعه فرامرز طالبی؛ ۷۴.
شابک	: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۹۰ - ۷۰۳ - ۹۰
یادداشت	: S.M.Monavari. The wetlands of guilan. به انگلیسی: ص.ع.
موضوع	: تالاب‌ها -- ایران -- گیلان
موضوع	: Wetlands -- Iran-- Gilan
موضوع	: زیستگاه (بوم‌شناسی) -- ایران -- گیلان
موضوع	: Habitat (Ecology)-- Iran-- Gilan
شناسه افزوده	: طالبی، فرامرز، ۱۳۲۹ -
رده‌بندی کنگره	: QL ۱۱۳ / ۸
رده‌بندی دیویی	: ۵۷۸ / ۷۶۸
شماره کتابخانه ملی	: ۷۳۱۷۷۵۴

دانشنامه فرهنگ و تمدن گیلان ۷۴

www.ketab.ir

• تالاب‌های گیلان

• سیدمسعود منوری

• سرپرست مجموعه: فرامرز طالبی

• چاپ نخست: ۱۴۰۰ • شمارگان: ۵۰۰ نسخه • شماره نشر: ۷۹۰

• آماده‌سازی و نسخه‌برداری: کارگاه نشر فرهنگ‌ایلیا

• استفاده پژوهشی از این اثر با ذکر مأخذ آزاد است.

هرگونه استفاده تجاری از این اثر، به هر شکل، بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

• شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۷۰۳-۹

• نشر فرهنگ‌ایلیا؛ رشت، خ آزادگان، جنب دبیرستان بهشتی، خ صفایی، خ حاتم، شماره ۴۹

• تلفن: ۳۳۳۴۴۷۳۳ ۰۱۳-۳۳۳۴۴۷۳۳ • nashre.farhange.ilia

Email: nashreilia@yahoo.com

• پست الکترونیکی:

www.artguilan.ir, www.farhangeilia.ir

• سایت‌های اطلاع‌رسانی:

فهرست

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	فصل نخست: تعاریف و ویژگی‌های تالاب‌ها
۱۶.....	انواع تالاب
۱۷.....	طبقه‌بندی تالاب‌ها
۲۵.....	فصل دوم: سیمای تالاب‌های گیلان
۳۰.....	دلایل انتخاب تالاب‌های با اهمیت و بین‌المللی استان گیلان
۳۳.....	کارکردها و ارزش‌های تالاب‌های گیلان
۴۴.....	زیست‌بوم تالاب‌های گیلان
۴۵.....	گیاهان تالاب‌های گیلان
۵۱.....	جانوران تالاب‌های گیلان
۶۱.....	فصل سوم: تالاب‌های گیلان
۶۱.....	تالاب انزلی
۷۶.....	تالاب امیرکلایه
۸۲.....	تالاب بوجاق و کولاب کیاشهر
۹۱.....	تالاب سلکه
۹۲.....	تالاب سیاه‌کشیم
۹۴.....	تالاب سیاه‌درویشان
۹۵.....	تالاب استیل
۹۶.....	تالاب آق
۹۸.....	دریاچه‌ی پسان
۹۹.....	تالاب عینک
۱۰۰.....	تالاب جوکندان
۱۰۲.....	تالاب هنده‌خاله
۱۰۳.....	تالاب کیاکلایه
۱۰۳.....	تالاب سرخانکل
۱۰۳.....	دریاچه‌ی خلشکوه
۱۰۴.....	دریاچه‌ی سفالکسار

۱۰۵	تالاب سوسستان
۱۰۵	دریاچه‌ی سراگاه
۱۰۵	استخر پاشوران
۱۰۶	تالاب زریبحار
۱۰۶	دریاچه‌ی سد منجیل
۱۰۶	استخر اسطخ جان
۱۰۷	استخر گاه
۱۰۷	استخر گیلده
۱۰۷	استخر نصیر محله
۱۰۸	استخر لاهیجان
۱۰۸	دریاچه‌ی عروس
۱۰۸	تالاب سیاه رود
۱۰۸	دریاچه‌ی سد سنگر
۱۰۹	دریاچه‌ی سد بیجار
۱۰۹	دریاچه‌ی کومله
۱۰۹	استخر چماچا
۱۱۰	استخر نورماس
۱۱۰	تالاب سراوان
۱۱۱	تالاب چوکام
۱۱۱	تالاب اژدها بلوچ
۱۱۲	تالاب چاف
۱۱۳	فصل چهارم: عوامل تخریب تالاب‌ها و مدیریت آن‌ها در گیلان
۱۱۳	عوامل تخریب تالاب‌ها در گیلان
۱۱۶	مدیریت زیست محیطی تالاب‌های استان گیلان
۱۲۹	منابع
۱۴۰	تصاویر
۱۴۴	نمایه
۱۴۹	چکیده انگلیسی

مقدمه

تالاب‌ها به عنوان یکی از زیستگاه‌های پیچیده و حیاتی در کره‌ی زمین به‌شمار می‌روند و حدود ۶ درصد از سطح کره‌ی زمین را پوشش می‌دهند. این مناطق، به سبب تنوع زیستی منحصر به فرد، تولید مواد غذایی، کنترل سیستم‌های آب‌شناختی، تعدیل درجه‌ی حرارت، جلوگیری از سیل و طوفان، کنترل زیستی امراض و بیماری‌ها، نقش‌های ارتباطی در حمل و نقل، اهمیت چندگانه‌ی گردشگری، طبیعت‌گردی و تفرج، ارزش‌های بی‌شمار علمی، پژوهشی و اندوختگاه‌های زیست‌کره و نیز خدمات و کارکردهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی گوناگون از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند. اما توجه به رشد و آگاهی عمومی در زمینه‌ی اهمیت محیط‌های طبیعی، درک واقعی از کارکردها، خدمات، اهمیت، حساسیت و شکنندگی این زیست‌بوم‌های حیاتی، بسیار اندک است. از این رو، همواره دستخوش خواسته‌های نابخردانه‌ی انسان‌ها قرار گرفته‌اند. این روند علی‌رغم حفاظت و کنترل، هم چنان تداوم دارد. خشکاندن تالاب‌ها و تبدیل آن‌ها به گستره‌های قابل کشت، استقرار صنایع در آن‌ها، و تبدیل به سایر کاربری‌ها سبب دگرگونی در اجزای حیاتی این زیست‌بوم‌ها شده است. چنین وضعیتی بر تالاب‌های ایران، از جمله در استان گیلان - که تالاب‌ها و عرصه‌های آبی، بخش مهمی از زمین سیمای آن را تشکیل می‌دهند - حاکم است.

بر مبنای آخرین فهرست تالاب‌های بین‌المللی ثبت شده در کنوانسیون رامسر، تعداد ۱۶۲ کشور به این کنوانسیون ملحق شده‌اند و ۲۰۴۶ تالاب با مساحت ۱۹۳۵۵۳۰۶۲ هکتار در این کنوانسیون به ثبت رسیده است. از مجموع تالاب‌های ایران، ۳۳ تالاب با ۲۴ عنوان و مساحت ۱۴۸۶۴۳۸ هکتار - که معادل ۰/۷۶ درصد مساحت کل تالاب‌های بین‌المللی جهان است - در میان تالاب‌های بین‌المللی ثبت شده در کنوانسیون رامسر قرار دارند. اما تعداد ۷ تالاب در فهرست مونتره (به مفهوم تالاب‌های در معرض تغییرات شدید بوم‌شناختی) قرار گرفته‌اند. سرزمین گیلان دارای ۳ تالاب مهم بین‌المللی و ده‌ها تالاب کوچک و بزرگ است که گاهی با اسامی دیگری نامیده می‌شوند و یکی از استان‌های شاخص از این لحاظ است که علی‌رغم مساحت اندک آن نسبت به دیگر استان‌های کشور، از نظر گستردگی و سهم اراضی تالابی، قابل توجه است.